

INSOMNIA

Uczestnicy wystawy
i projekcji multimedialnej

Joanna Choroszczak
Anna Filipiak
Tomasz Grochowski
Jarosław Junik
Dariusz Latocha
Adam Lelko
Jarosław Matwijewicz
Janusz Mazurek
Joanna Miller
Adam Muszyński
Iwona Pustelnik
Grzegorz Pytka
Agnieszka Sucha
Grzegorz Żbikowski

Uczestnicy projekcji multimedialnej

Marcin Czerniecki
Martyna Gulbinowicz
Jowita Nowicka

I str. okładki Grzegorz Pytka
IV str. okładki Agnieszka Sucha

kurator wystawy - Marek Śnieciński

INSOMNIA

BEZSENNOŚĆ

Fotografia

Projekt artystyczny studentów
Międzynarodowego Forum Fotografii KWADRAT
z Wrocławia

MEINBLAU

Kunst- und Atelierhaus
Berlin 18.03 – 02.04.2006

Bezsensowność ma różne smaki, rozmaite odcienie. Bezsensowność to rozdzielanie się ciała (z wszystkimi jego naturalnymi potrzebami i rytмами) i umysłu (duszy, chciałoby się powiedzieć, gdyby to słowo nie brzmiało tak dziwnie staroświecko i egzaltowanie). Gdy nie jest po prostu chorobą lub symptomem choroby, ma na ogół przejściowy charakter i związana jest z jakąś silnie emocjonalnie nacechowaną sytuacją. Jest stanem, stanem rozdzielania – albo raczej stanem ujawniającym pęknięcie, które istniało już wcześniej, lecz spychane było w podświadomość. Ona zaś zmusza do przyjęcia tego stanu do wiadomości i do podjęcia próby zrozumienia powodów rozdzielania. Od niej może rozpocząć się scalanie tego, co rozbite na części.

Fotograficzne zbliżenie się do problemu bezsensowności nie jest łatwe. Jak w końcu sfotografować stan, który bywa wprawdzie bardzo atrakcyjny w warstwie obrazowej, ale cała jego wizualna uroda zamyka się w obrębie obrazów mentalnych? Jak opowiedzieć o nim za pomocą fotograficznych obrazów i nie popaść przy tym w pułapkę zastawioną na nas przez typowe wyobrażenia na temat tego stanu, których dostarczają nam współczesne media?

Świadomość owych trudności towarzyszyła studentom Międzynarodowego Forum Fotografii KWADRAT we Wrocławiu podczas pracy nad projektem artystycznym noszącym tytuł „Bezsensowność” realizowanym w pustych za dnia przestrzeniach jednego z wrocławskich nocnych klubów, który nosi taką właśnie nazwę. Wnętrza klubu mają bardzo szczególny charakter – wystrój odwołuje się do atmosfery lat 20-tych i 30-tych XX wieku, na ścianach umieszczono wielkoformatowe wydruki czarno-białych fotografii (współczesnych i należących do światowej klasyki) – atmosfera tych przestrzeni wywarła też spory wpływ na fotograficzne realizacje młodych fotografów. Ich inscenizacje można potraktować jako rodzaj fotograficznego teatru, w którym dochodziły do głosu rozmaite osobiste preferencje i upodobania związane z medium fotografii, różne rozumienie tytułowego problemu czy wreszcie odmienny sposób reagowania na przestrzeń, w której przyszło im działać. Niektórzy skoncentrowali się na samym wnętrzu i jego wyposażeniu, postać ludzką traktując jako swoisty dodatek – działania te zaowocowały szeregiem obrazów,

które można potraktować jako specyficzną ikonografię bezsensowności. Inni skupili się na portretach – bezsensowność uzyskiwała tutaj ludzką twarz, ludzką postać, czasem ujawniała się jako przyjemny w istocie czas bez snu, czasem natomiast stawała się czymś dotkliwym i groźnym. Trzecia grupa prac to realizacje, które składają się na krótkie fotograficzne narracje – w tym przypadku wnętrza klubu i jego wyposażenie stały się czymś w rodzaju teatralnej scenografii. Historie te rozgrywają się często na granicy między snem a jawą, mają fotograficzną konkretność a zarazem wydają się wydarzać tylko w wyobraźni.

Wszystkie te prace, które prezentowane są w formie cyfrowych wydruków i jako multimedialna projekcja, oddziałują jak fragmenty teatralnego spektaklu, którego głównym tematem jest bezsensowność, jej odcienie i smaki, jej powody i przejawy, jej dotkliwość i uroda. Wszyscy uczestniczący w projekcie studenci brali udział w tym spektaklu występując w dwóch rolach równocześnie – byli jego reżyserami i musieli wcielić się także w role aktorów. Sprawilo to, że spektakl ten ma w pewnym sensie zbiorowego autora, że wzajemnie inspirowali się, włączali czynnie w pomysły i inscenizacje kolegów i koleżanek, w wyniku czego powstała spójna, wielowątkowa realizacja, w której przyjęta przez autorów konwencja gry i zabawy pozwoliła im ujawnić (na tyle, na ile to w ogóle możliwe) prawdziwą naturę bezsensowności. Ich fotograficzny spektakl domaga się widza, widza-uczestnika, który musi zjawić się z własnymi doświadczeniami czy wyobrażeniami związanymi z bezsensownością. Dopiero wtedy, dopiero splecione z obrazami mentalnymi widzów te fotograficzne fragmenty będą mogły utworzyć całość. Ja sam, jako widz-uczestnik owego spektaklu, zrozumiałem, że bezsensowność nie pozwala, byśmy dalej uciekali przed sobą, że każe nam przystanąć, przyjrzeć się sobie samym z dystansu, który ofiarowuje, i rozpocząć rozmowę z owym Innym, który w nas zamieszkał a którego tak długo lekceważyliśmy i udawaliśmy, że nie zauważamy jego istnienia. Zrozumiałem, że bezsensowność to dar – jeden z tych, które najtrudniej nam rozpoznać i przyjąć z wdzięcznością, na jaką zasługuje.

Marek Śnieciński

Die Schlaflosigkeit hat gewöhnlich verschiedene Geschmacksnuancen, unterschiedliche Schattierungen. Schlaflosigkeit ist eine Trennung von Körper (mit all seinen natürlichen Bedürfnissen und Rhythmen) und Geist (Seele, möchte man sagen, würde dieses Wort nicht so seltsam altertümlich und exaltiert klingen). Wenn sie nicht nur einfach eine Krankheit oder Symptom einer Krankheit ist, hat sie im allgemeinen vorübergehenden Charakter und ist mit irgendeiner stark emotional geprägten Situation verbunden. Sie ist ein Zustand, ein Zustand der Trennung – oder eher ein Zustand, der einen Bruch offenbart, der bereits früher stattgefunden hat, aber ins Unterbewusstsein verdrängt wurde. Sie erzwingt aber, dass dieser Zustand zur Kenntnis genommen wird und dass ein Versuch unternommen wird, die Gründe der Teilung zu verstehen. Von ihr kann ein Zusammenfügen dessen ausgehen, was zu Bruch gegangen ist.

Eine fotografische Annäherung an das Problem der Schlaflosigkeit ist nicht leicht. Wie lässt sich schließlich ein Zustand fotografieren, der zwar auf der bildlichen Ebene sehr attraktiv ist, dessen ganzer visueller Reiz aber im Bereich mentaler Bilder verschlossen ist? Wie lässt sich davon mit Hilfe fotografischer Bilder erzählen, ohne dabei in die Falle zu tappen, die uns die typischen Begriffe zum Thema dieses Zustandes, vermittelt von den modernen Medien, stellen?

Das Wissen um diese Schwierigkeiten begleitete die Studenten des Internationalen Fotoforums KWADRAT in Wrocław während der Arbeit an einem künstlerischen Projekt mit dem Titel „Insomnia“, das in den tagsüber leeren Räumen eines von Wroclaws Nachtclubs, der eben diesen Namen trägt, umgesetzt wurde. Die Innenräumen des Clubs haben einen sehr spezifischen Charakter – die Ausstattung erinnert an die Atmosphäre der 20er und 30er Jahre des 20. Jahrhunderts, an den Wänden sind großformatige Ausdrucke von Schwarzweißfotos angebracht (moderner Fotokunst und klassischer aus aller Welt) – die Atmosphäre dieser Räume

übte auch einen beträchtlichen Einfluss auf die fotografischen Arbeiten der jungen Fotografen aus. Deren Inszenierungen könnte man als eine Art fotografisches Theater betrachten, in dem mannigfaltige persönliche Präferenzen und Vorlieben, verbunden mit dem Medium der Fotografie, zur Sprache kamen, verschiedene Deutungen des Titelproblems oder schließlich eine unterschiedliche Art, auf den Raum zu reagieren, in dem sie tätig sein wollten. Einige konzentrierten sich auf den Innenraum als solchen und dessen Ausstattung und betrachteten dabei die menschliche Gestalt als eigentümliche Zutat – dieses Vorgehen brachte eine Reihe von Bildern hervor, die man als eine spezifische Ikonographie der Schlaflosigkeit betrachten könnte. Andere konzentrierten sich auf Porträts – die Schlaflosigkeit erhielt hier ein menschliches Gesicht, eine menschliche Gestalt, manchmal offenbarte sie sich als eine eigentlich angenehme Zeit ohne Schlaf, manchmal dagegen wurde sie auch zu etwas Quälendem und Bedrohlichem. Die dritte Gruppe von Arbeiten sind Werke, die sich zu kurzen fotografischen Erzählungen zusammenfügen – in diesem Fall wurden die Innenräume des Clubs und dessen Ausstattung zu etwas in der Art eines Bühnenbilds. Diese Geschichten spielen sich oft an der Grenze zwischen Traum und Wirklichkeit ab, haben fotografische Anschaulichkeit und scheinen sich zugleich nur in der Phantasie abzuspielen.

Alle diese Arbeiten, die in Form digitaler Ausdrucke und als multimediale Projektion präsentiert werden, wirken wie Fragmente einer Theatervorstellung, deren Hauptthema die Schlaflosigkeit mit ihren Schattierungen und Geschmacksnuancen, ihren Ursachen und Erscheinungsformen, ihrer Qual und ihrem Reiz ist. Alle an diesem Projekt beteiligten Studenten nahmen an dieser Vorstellung teil, indem in sie in zwei Rollen zugleich auftraten – sie waren Regisseure des Stücks und mussten ebenso in die Rolle von Schauspielern schlüpfen. Dies hatte zur Folge, dass dieses Stück in gewissem Sinne einen gemeinschaftlichen Autor

hat, dass sie sich gegenseitig inspirierten, sich aktiv in die Ideen und Inszenierungen ihrer Kollegen und Kolleginnen einschalteten; als Resultat entstand ein vielschichtiges künstlerisches Gefüge, in dem das von seinen Autoren angenommene Prinzip von Spiel und Unterhaltung ihnen die Möglichkeit bot, die wahre Natur der Schlaflosigkeit offen zu legen (soweit dies überhaupt möglich ist). Ihr fotografisches Spektakel verlangt nach einem Zuschauer, einen Anteil nehmenden Zuschauer, der sich mit seinen eigenen mit der Schlaflosigkeit verbundenen Erfahrungen oder Vorstellungen einfinden muss. Erst dann, erst in der Verflechtung mit den mentalen Bildern der Zuschauer konnten diese fotografischen Fragmente ein Ganzes bilden. Ich selbst habe als Zuschauer und Beteiligter dieses Spektakels verstanden, dass die Schlaflosigkeit nicht zulässt, dass wir weiter vor uns weglaufen, dass sie uns befiehlt stehenzubleiben, uns selbst aus der Distanz zu betrachten, die sie anbietet, und ein Gespräch mit jenem Anderen beginnen, der sich in uns eingenistet hat, den wir aber so lange missachtet haben, indem wir vorgaben, seine Existenz nicht zu bemerken. Ich habe verstanden, dass die Schlaflosigkeit eine Gabe ist – eine von denen, die für uns am schwersten erkennbar und mit der Dankbarkeit entgegenzunehmen sind, die sie verdienen.

Marek Śnieciński

Joanna Miller

Iwona Pustelnik

Tomasz Grochowski

Jarosław
Matwijewicz

Janusz Mazurek

Adam Leiko

Jarosław Junik

Grzegorz Żbikowski

Dariusz Latocha

Anna Filipiak

Joanna
Choroszczak

Adam Muszyński

MEINBLAU Dom sztuki i pracownia 2006

Dom sztuki i pracownia MEINBLAU na Pfefferbergu przeżył w kwietniu 2005 r. swój renesans – wizja zmaterializowała się. Artyści i artystki uzyskali od Unii Europejskiej środki finansowe i wraz z licznymi współpracownikami stworzyli nową przestrzeń. W przestrzeni tej produkuje się teraz i prezentuje dzieła sztuki, realizowane są tu także interdyscyplinarne projekty. MEINBLAU jest przestrzenią do pracy dla ponad dwadzieścioro artystów i halą wystawową, w której przedstawiane są różnego rodzaju projekty artystyczne w ramach międzynarodowej wymiany kulturalnej.

Aktualna koncepcja przewiduje stworzenie na miejscu publicznego forum dla tej generacji twórców, która znajduje się w punkcie startu do profesjonalnych działań. Nawiązane zostały kontakty w Niemczech i za granicą z instytucjami i niezależnymi inicjatywami artystycznymi, w celu stworzenia efektywnej, niezależnej sieci dla długofalowych projektów. Pierwszym zrealizowanym przedsięwzięciem w nowej hali sztuki MEINBLAU, wpisującym się w ten kontekst, jest wystawa INSOMNIA, którą przygotował kurator Marek Śnieciński razem z artystkami i artystami Międzynarodowego Forum Fotografii KWADRAT we Wrocławiu. MEINBLAU traktuje tę inicjatywę jako wstęp do stałej wymiany z Polską.

MEINBLAU Kunst- und Atelierhaus 2006

Das Kunst- und Atelierhaus MEINBLAU auf dem Pfefferberg erlebte im April 2005 seine Renaissance, die Vision wurde Materie. Die KünstlerInnen akquirierten EU-Sanierungsmittel und schufen den Raum gemeinsam mit zahlreichen MitstreiterInnen neu. In diesem Raum wird nun Produktion wie Präsentation Bildender Kunst und Realisation interdisziplinärer Projekte weitergeführt, definiert in der Gegenwart und Zukunft. MEINBLAU ist Arbeitsraum für mehr als zwanzig KulturproduzentInnen und Ausstellungshalle zur Veranstaltung verschiedenartiger Kunstprojekte im Kontext eines internationalen Kulturaustausches.

Die aktuelle Konzeption sieht es explizit vor, jener Generation Bildender KünstlerInnen ein öffentliches Forum vor Ort zu bieten, die sich an der Schnittstelle zur Professionalität befinden. Im In- und Ausland wird mit freien Künstlerinitiativen und Institutionen kommuniziert und geplant, um ein effektives freies Netzwerk zur langfristigen Projektarbeit zu knüpfen. Das erste realisierte Vorhaben in der neuen MEINBLAU-Kunsthalle in diesem Kontext ist die Ausstellung INSOMNIA, die der Kurator Marek Śnieciński gemeinsam mit den KünstlerInnen des Internationalen Fotoforums KWADRAT Wrocław konzipiert hat. MEINBLAU betrachtet diese Initiative als Auftakt für einen permanenten Austausch mit Polen.

MEINBLAU e.V.

Vorstand:

Bernhard Draz, Anne Hölck, Sabine Lerch, Jakob Schaible

Öffentlichkeitsarbeit:

SIEBENGRÜNDE – Büro für Kommunikation | Elke Thiele

+49 (0) 30 42 25 60 05 | +49 (0) 177 267 4228

thiele@siebengruen.de

MEINBLAU

Kunst- und Atelierhaus

Christinenstr. 18/19

D-10119 Berlin

+49 (0) 30 44 96 457

office@meinblau.de

www.meinblau.de

Gefördert durch das Kulturamt Pankow und die Stiftung Pfefferwerk
Besonderer Dank an Dr. Christa Juretzka, Andreas Rost und Torsten
Wischnewski

Projekt dofinansowany przez Wydział Kultury Dzielnicy Pankow i Fundację
Pfefferwerk.

Szczególne podziękowania dla dr Christy Juretzkiej, Andreasa Rosta
i Torstena Wischnewskiego

MFF KWADRAT składa podziękowanie kierownictwu Wrocławskiego klubu
„Bezsenność” za pomoc w realizacji projektu, w szczególności panom
Tomaszowi Chołujowi i Piotrowi Choromańskiemu.

MIĘDZYNARODOWE FORUM FOTOGRAFII „KWADRAT” WE WROCŁAWIU www.mffkwadrat.wroc.pl

- Kształci i rozwija wrażliwość wizualną słuchacza
- Naucza zasad oceny i wartościowania fotografii
- Daje konkretną wiedzę teoretyczną i praktyczną w zakresie realizacji dowolnego projektu artystycznego związanego z wykorzystaniem fotografii
- Poprzez spotkania z zaproszonymi twórcami umożliwia wgląd w metody pracy wybitnych osobowości życia artystycznego
- Kształtuje dobrą orientację w kierunkach i tendencjach współczesnej fotografii i sztuce

Szkołą kieruje Rada Programowa w składzie: Piotr Komorowski,
Elżbieta Łubowicz
Marek Śnieciński

Szkoła działa w ramach Fundacji Karkonoskiej
ul. Nowowiejska 3, 58-500 Jelenia Góra
e-mail: fk@ae.jgora.pl tel. 075 7538282

Kurator wystawy / Ausstellungskurator: Marek Śnieciński
Redakcja i tekst / Redaktion und Text: © Marek Śnieciński
Projekt graficzny / Gestaltung: © Piotr Komorowski
Tłumaczenie / Übersetzung: © Bettina Eberspächer
Fotografie / Fotografien: © autorzy / bei den Autoren

Katalog sfinansowano ze środków MFF KWADRAT

Seria Wydawnicza „FOTOGRAFIE”

Wydawca: Studio Wydawniczo-Typograficzne „Typoscript”
Andrzej Ploch, 53-006 Wrocław, ul. Wojszycka 15
e-mail: typo@pnet.pl www.ploch.pl
Wrocław 2006 ISBN 83-89366-50-9

